

Pedagogisch beleid

Pedagogisch Beleid

Inhoud

2. **Woord vooraf**
3. **Pedagogische visie**
 - a. **Samen opgroeien!**
 - b. **Pedagogische visie verder in beeld**
 - c. **Vertrouwde relaties**
- 3.1 **Wennen**
- 3.2 **Mentorschap**
4. **Competenties van kinderen (0 tot 4 jaar)**
5. **Pedagogische basisdoelen voor de BSO (4 tot 12 jaar)**
6. **Onze manier van werken**
7. **Zorgstructuur**
8. **Grenzen stellen en het corrigeren van gedrag**
9. **3 uurs regeling; afwijking beroepskracht kind ratio**
10. **Inrichting van de ruimtes**
11. **Begeleiding van pedagogisch medewerker, stagiaires en vrijwilligers**
12. **Ontwikkelingsgericht werken**
13. **Thematisch- en Methodisch werken met Puk & Ko en Uk & Puk**
14. **Dagritme kaarten & rituelen**
15. **Samen werken**
 - 15.1 **Samenwerken binnen de organisatie**
 - 15.2 **Overdracht van kinderen naar een basisschool**
 - 15.3 **Overdracht naar de buitenschoolse opvang**
 - 15.4 **10 minutengesprekken kinderdagverblijf**
 - 15.5 **Ouders/verzorgers**

Pedagogisch beleid

2. Woord vooraf

Dit pedagogische beleidsplan is het resultaat van de samenwerking tussen de stafmedewerker pedagogiek, de locatieverantwoordelijken, de pedagogisch medewerkers van de groepen van de locaties en de oudercommissies.

Binnen onze peuterarrangementen, kinderdagopvang (KDO) en buitenschoolse opvang (BSO) werken wij met de volgende 3 pedagogische stukken:

- Peuterarrangementen, BSO en KDO werken allemaal samen vanuit dezelfde pedagogische visie
- Het algemeen pedagogisch beleid
- Op iedere groep of locatie is er een werkplan aanwezig

De tussen schoolse opvang (TSO) werkt volgens onze pedagogische visie. Het gevoerde beleid wordt in samenspraak met de desbetreffende basisschool bepaald.

Door het naleven van onze visie en het beleid bieden wij ieder kind datgene waar het recht op heeft. Namelijk op liefde, bescherming, de mogelijkheid zich naar eigen kunnen te ontwikkelen, professionele opvang en een veilige omgeving.

Het pedagogisch beleid is bedoeld om onze manier van werken te delen met:

- Ouders/verzorgers
- Pedagogisch medewerker(s) (vanaf nu pedagogisch medewerker)
- Andere medewerkers van KMB

Om **samen** te zorgen dat we inhoudelijk hetzelfde naleven en uitstralen, namelijk het beste voor het kind!

Met vriendelijke groet,
Medewerkers Stichting Kinderopvang Midden – Brabant.

3. Pedagogische visie

a. Samen opgroeien!

Wij bieden ouders de mogelijkheid, om op onze specifieke manier, de zorg voor hun kind(eren) te combineren met werk of andere activiteiten.

Binnen de verschillende vormen van opvang werken we samen zodat een kind op kan groeien en zich optimaal kan ontwikkelen.

Samen doen wij dit door de volgende punten uit te dragen;

- **Het kind staat centraal**
- **Een kind wordt in zijn waarde gelaten en met respect behandeld.**
Ieder kind wordt serieus genomen en krijgt verantwoordelijkheid naar draagkracht.
- **Een kind is uniek.**
Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier.
- **Een kind is een sociaal wezen**
Het kind leert veel van interacties en ervaringen opdoen, alleen en samen met anderen.
- **Een kind is leergierig, nieuwsgierig en enthousiast.**
Ieder kind leert op een volstrekt unieke manier en in eigen tempo.
- **Ouders / verzorgers** kennen hun kind(eren) het allerbeste. Om als kindercentrum een volwaardige schakel in de opvoeding te kunnen zijn, is communicatie en samenwerken essentieel. Wij vinden het erg belangrijk dat ouders actief betrokken zijn, op de hoogte blijven, meedenken en meedoen! Het uitdragen van de visie doen we op onze manier en daarbij staat het kind centraal.

Onder samen verstaan wij het kind, de ouder/verzorger en de organisatie.

Samen opgroeien, zo prettig en optimaal mogelijk!

Hoe?

Vanuit onze visie staat het kind centraal. Daarnaast wordt ieder kind en elke ouder/verzorger in zijn waarde gelaten en met respect behandeld.

Dit is de basis voor een goede samenwerking in het proces van samen opgroeien.

Hoe dit in zijn geheel vorm krijgt in de praktijk is te lezen in de visie, in dit beleidsstuk en in de werkplannen op de groepen en locaties.

b. Pedagogische visie verder in beeld

- Samen opgroeien
- Vertrouwde relaties:
 - Wennen
 - Aandacht pedagogisch medewerkers
- Competenties van kinderen
- 4 pedagogische basisdoelen
- Onze manier van werken:
 - Grenzen stellen en het corrigeren van gedrag
 - Inrichting van de ruimtes
 - Ontwikkelingsgericht werken
 - Thematisch- en methodisch werken met Puk & Ko en Uk & Puk
 - Dagritme kaarten & rituelen
- Samenwerken:
 - Samenwerken binnen de organisatie
 - Ouders/verzorgers

c. Vertrouwde relaties

Een kind dat zich veilig (geborgd) voelt, voelt zich goed en heeft energie / vrijheid om te leren en zich te ontwikkelen, samen in een groep met andere kinderen.

Een warme, vertrouwde relatie tussen pedagogisch medewerker en kind wil zeggen dat het kind weet dat er goed voor hem of haar wordt gezorgd en dat hij of zij wordt gerespecteerd.

Voor het gevoel van eigenwaarde van een kind is het heel belangrijk dat het voelt dat het 'er mag zijn'. Wij vinden het belangrijk dat een kind ervaart dat het goed is zoals het is, en dat het niet gaat om wat het (al) kan of hoe het zich gedraagt.

Veiligheid geeft vertrouwen en is een gunstige omstandigheid om zelfvertrouwen en een goed gevoel van eigenwaarde te ontwikkelen.

In onze visie is dit terug te lezen als: "Ieder kind wordt serieus genomen en krijgt verantwoordelijkheid naar draagkracht."

Onderdeel van een groep zijn geeft kinderen een gevoel van vertrouwdheid en saamhorigheid. Daarnaast geven bekende handelingspatronen zoals dagritme en rituelen een gevoel van veiligheid en verbondenheid aan kinderen. Aangezien de wereld om kinderen heen nieuw en onvoorspelbaar is, hechten wij veel waarde aan een duidelijk dagritme, rituelen en het consequent herhalen van gebruiken. Op deze manier proberen wij samen een goede balans aan te brengen in aan de ene kant uitdaging en aan de andere kant een veilig pedagogisch klimaat.

3.1 Wennen

Ieder kind, ouder / verzorger went op zijn of haar eigen manier. Ieder kind is uniek.

Een dagverblijf of peuterarrangement is vaak het eerste moment dat ouders/verzorgers een kind achterlaten in, voor beide, een nieuwe omgeving.

Een kind weet helemaal niet wat het te wachten staat wanneer het voor het eerst opgevangen wordt binnen het kindercentrum of een peuterarrangement. Omdat het kind nog niet abstract kan denken /

Pedagogisch beleid

nog geen grotere gehelen kan overzien, wordt er veel aandacht besteed aan het afscheid nemen. Belangrijk is dat het een duidelijk afscheid is, daarom gaan we bijvoorbeeld samen zwaaien. Door de gevoelens van het kind en de ouders/verzorgers serieus te nemen en samen te werken met de ouders/verzorgers, zullen het kind en ouders/verzorgers kunnen wennen aan de nieuwe situatie. Zie voor verdere informatie protocol wennen en het werkplan van de groep / locatie.

3.2. Mentorschap

Alle kinderen worden gekoppeld aan een pedagogisch medewerker, ofwel mentor.

Praktisch is dit als volgt vorm gegeven:

Alle kinderen worden verdeeld over de vaste pedagogisch medewerkers van een groep. Iedere pedagogisch medewerker is verantwoordelijk voor het extra 'in het oog houden' van een aantal kinderen.

De mentor is het eerste aanspreekpunt voor ouder en kind. Zij draagt er ook zorg voor dat de ontwikkelingen van een kind periodiek worden besproken. Daarnaast draagt de mentor er ook zorg voor dat een kind zo nodig besproken wordt tijdens kind besprekingen en is zij verantwoordelijk wanneer er evt. extra zaken geregeld dienen te worden.

Bij het intakegesprek (of vlak daarna) wordt aan de ouders kenbaar gemaakt wie de mentor wordt van hun kind.

Zodra er extra zorg nodig is rondom een kind loopt dit altijd via de mentor en de locatieverantwoordelijke van de locatie.

Wij hebben hiervoor gekozen omdat ieder kind uniek is en recht heeft om gezien te worden en de aandacht te krijgen die het nodig heeft binnen de grenzen van de groep.

Zowel op het kinderdagverblijf, bij peuterarrangementen als bij de buitenschoolse opvang wordt er met een mentor gewerkt.

Tijdens de overdrachtsmomenten en tijdens de 10 minuten gesprekken wordt de ontwikkeling van het kind samen met de mentor met de ouders besproken. De 10 minuten gesprekken vinden op dit moment alleen plaats op het kinderdagverblijf en het peuterarrangement. Voor de BSO is dit wel mogelijk op aanvraag.

Vervanging bij zwangerschap/langdurige ziekte pedagogisch medewerker:

Wanneer er een pedagogisch medewerker vervangen moet worden in verband met een zwangerschap wordt er eerst gekeken of dit door een van de vaste medewerkers van de locatie kan worden opgevangen. Indien dit niet kan zal er een medewerker ingezet worden van een andere locatie of een medewerker die stichting breed flexibel wordt ingezet. Deze medewerker zal dan gedurende de hele periode van de zwangerschap de werkzaamheden overnemen. Voordat een medewerker met verlof gaat wordt dit middels een nieuwsbrief/email aan ouders gecommuniceerd.

4. Competenties van kinderen (0 tot 4 jaar)

“Een kind is leergierig, nieuwsgierig en enthousiast.

Ieder kind leert op een volstrekt unieke manier en in eigen tempo. “

Ontwikkelen en leren lijkt bij jonge kinderen vanzelf te gaan. Ontwikkelen is een proces, dat in de meeste gevallen niet te versnellen of te vertragen is. Wel kunnen de omstandigheden waarin het proces plaatsvindt zo gunstig mogelijk worden gemaakt. Kinderen ontwikkelen zich in interactie met hun sociale omgeving. Deels ligt de loop van de ontwikkeling genetisch vast. Maar ouders en pedagogisch medewerker hebben van begin af aan grote invloed op die ontwikkeling. Het opvoeden, ontwikkelen en leren wordt in een bepaalde richting geleid. In het pedagogisch kader kindercentra 0 – 4 jaar¹ worden de competenties als volgt beschreven:

Competenties van kinderen van 0-4 jaar

Emotionele competenties	KIJK, IK MAG ER ZIJN <i>Het gevoel er te mogen zijn en op andere te kunnen vertrouwen ontstaat bij kinderen in relatie met andere mensen.</i>
Sociale competenties	KIJK, WE DOEN HET SAMEN <i>Ook sociale competenties ontstaan in relatie met andere mensen.</i>
Motorisch –zintuiglijke competenties	KIJK, IK KAN 'T ZELF, HET LUKT ME <i>Jonge kinderen hebben een aangeboren drang om dingen zelf te doen.</i>
Cognitieve competenties	KIJK, IK VOEL, IK DENK EN ONTDEK <i>Jonge kinderen zijn kleine ontdekkers. Ze willen hun wereld snappen; hun sociale wereld, hun gevoelswereld en de natuur. Ze verruimen hun wereld door nieuwe ontdekkingen.</i>
Taal en communicatieve competenties	LUISTER, IK KAN HET ZELF ZEGGEN <i>Zelfs de aller jongste kinderen hebben vaardigheden om zichzelf kenbaar te maken. Geluidjes, brabbelen, kijken, oogcontact e.d. Rond het eerste jaar komt taal erbij. De taal van kinderen is aanvankelijk zeer beperkt, maar effectief voor de goede verstaander.</i>
Morele competenties	KIJK, IK BEN EEN LIEF, GOED KIND <i>Jonge kinderen willen er graag bij horen en verlangen naar goedkeuring. Ze zijn ontvankelijk voor regels en gezamenlijke rituelen. Ze leren gehoorzamen en zichzelf gehoorzamen (ze worden minder impulsief).</i>
Expressieve en beeldende competenties	KIJK, IK KAN DANSEN, ZINGEN EN IETS MAKEN <i>Ritmes, bewegingen en zanggeluid maken hoort bij de natuur van mensen. Evenals zich uit te drukken in materie, door verven, tekenen, kleien, dingen maken en versieren. Plezier in schoonheid, eigen lijf en samenzijn zijn hiermee verbonden.</i>

inger, E. en Kleerekoper, L. (2009) “Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar”. Maarsen: Elsevier.

Pedagogisch beleid

Onder competentie wordt verstaan een samenhangend geheel van: motivatie en houding, kennis en inzicht, en vaardigheden. Aangezien we op het niveau van het kind willen aansluiten, zijn de competenties vanuit het kind beschreven.

De praktijk is zo ingericht dat de pedagogisch medewerker spelenderwijs middels deze competenties, bewust kinderen kunnen observeren, stimuleren en begeleiden.

5. Pedagogische basisdoelen voor de BSO (4 tot 12 jaar)

De 4 pedagogische basisdoelen staan sinds 2005 in de beleidsregels kwaliteit kinderopvang. Deze worden nageleefd en uitgevoerd binnen de gehele organisatie, bij de BSO worden ze letterlijk benoemd en gehanteerd.

Bij de BSO ligt de nadruk op de volgende competenties²:

- Fysieke en emotionele veiligheid
- Persoonlijke competenties
- Sociale competenties
- Overdracht van waarden en normen (socialisatie)

Het *eerste basisdoel* is dat kinderen zich emotioneel en fysiek veilig voelen. Veilig voelen is een van de belangrijkste voorwaarden om optimaal te kunnen ontwikkelen. Een kind dat zich niet veilig voelt, trekt zich terug, durft niet te gaan ontdekken, gaat geen nieuwe contacten aan en kan dus niet profiteren van alle nieuwe kansen en uitdagingen die geboden worden.

Het *tweede basisdoel* is het bevorderen van de ontwikkeling van persoonlijke competentie van het kind. Het gaat hier om zowel de ontwikkeling van de persoonlijkheid als om de ontwikkeling van hun talenten. Ook betekent het een eigen identiteit ontwikkelen en steeds beter weten wat je wel en niet wilt en kunt.

Het *derde basisdoel* is dat kinderen hun sociale competentie kunnen ontwikkelen. Sociale competenties gaan over contacten met anderen in allerlei verschillende sociale situaties.

Dit aspect is ook terug te vinden in onze visie:

“Een kind is een sociaal wezen

Het kind leert veel van interacties en ervaringen opdoen, alleen en samen met anderen.”

Het *vierde basisdoel* waaraan gewerkt wordt is de socialisatie van kinderen. Kinderen moeten de kans krijgen om de normen en waarden te leren kennen van de samenleving waar zij deel van uit maken.

Alle vier de basisdoelen zijn verweven in onze manier van denken en werken.

² Bron: Riksen-Walraven 2004 (pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar)

Pedagogisch beleid

6. Onze manier van werken

Iedere groep of locatie heeft een werkplan waar gedetailleerd in beschreven staat hoe er gewerkt wordt en waarom de groep/locatie daar samen bewust voor gekozen heeft. Hier wordt kort beschreven hoe wij over een aantal zaken denken.

Het kind staat bij ons centraal, wordt in zijn waarde gelaten en met respect behandeld. Ieder kind is uniek en sociaal. Ook zijn alle kinderen, op hun eigen manier, leergierig, nieuwsgierig en enthousiast.

Om dit in de praktijk tot uiting te brengen is sensitieve responsiviteit van de pedagogisch medewerker heel belangrijk.

Sensitieve responsiviteit betekent dat de pedagogisch medewerker gevoelig zijn voor wat het kind bezig houdt. Ze nemen signalen van het kind waar en reageren daarop. Ze laten merken dat ze het kind gezien hebben, waarderen, rekening houden met het kind en helpen als dat nodig is.

Een mooie methode om sensitieve responsiviteit in de praktijk concreet te maken is de VAT methode, **V**olgen **A**anpassen en **T**oevoegen.

Volgen:

Steeds bereid zijn het initiatief van het kind te volgen;

- Kijken → zo leer je het kind beter kennen en begrijpen
- Wachten → zo geef je het kind de tijd om te zeggen wat het voelt en leuk vindt
- Luisteren → zo kan je beter op het kind reageren

Aanpassen:

Dit doe je door samen te spelen, oog in oog te zijn met het kind en te laten weten dat je luistert, bv. door;

- Nadoen
- Vertalen
- Toelichten
- Vragen
- Beurten verdelen

Toevoegen

Taal en ervaring worden toegevoegd door;

- Nadoen
- Vertalen
- Aanvullen
- Beschrijven
- Uitleggen
- Praten over hoe iets voelt
- Doen alsof
- Praten over wat gaat komen

7. Zorgstructuur

Pedagogisch medewerkers hebben naast hun uitvoerende taken op de groep ook een taak in de vroeg signalering en doorverwijzing.

In het pedagogisch beleid staat de VAT methode beschreven (volgen, aanpassen, en toevoegen.) De waarden zoals verwoord in onze visie zijn hierbij uitgangspunt.

Door middel van de VAT methode, beschreven op de vorige pagina, helpen wij pedagogisch medewerkers nog beter hun sensitieve responsiviteit toe te passen.

Daarnaast hebben veel medewerkers de training vroeg signalering gevolgd en zijn op de hoogte van de meldcode.

Wij hebben intern een zorgstructuur zorgkinderen opgezet zodat precies inzichtelijk is hoe te handelen in een situatie met een zorgvraag. Hoe iedere groep hier mee omgaat, is beschreven in het werkplan van de groepen.

8. Grenzen stellen en het corrigeren van gedrag

Vanaf het moment dat kinderen gaan lopen en meer bewegingsvrijheid krijgen, moeten ze leren om zich aan bepaalde regels te houden. Voor hun veiligheid en voor de veiligheid van de omgeving. Het stoppen van het eigen gedrag kan voor kinderen soms moeilijk zijn. Daarom is het beter en makkelijker om hun gedrag om te buigen door het op iets anders te richten.

Bij het stellen van grenzen, het aansturen of het corrigeren van gedrag, proberen we altijd attent te zijn op duidelijkheid, mimiek, toon, ontwikkeling en ervaring.

Kinderen hebben concrete aanwijzingen nodig over wat ze **wel** mogen doen ofwel positief benaderen.

Wanneer kinderen gecorrigeerd moeten worden zal dit naar draagkracht zijn. Ieder kind wordt op deze manier in zijn waarde gelaten.

Wij gebruiken corrigeren i.p.v. straffen omdat we dit een positievere en duidelijkere term vinden.

Grenzen opzoeken en overschrijden is namelijk een heel gezond fenomeen in de ontwikkeling van ieder kind.

9. 3 uurs regeling; afwijking beroepskracht kind ratio

Elke kinderdagverblijforganisatie kan afwijken van de wettelijke beroepskracht ratio dat van toepassing is. Vaak zijn dit momenten waarop er pauze gehouden moet worden of waar er minder kinderen zijn dan gepland. (bijvoorbeeld aan het einde van de dag wanneer kinderen vaak eerder opgehaald worden dan op contract staat vermeld)

KMB hanteert de volgende tijden voor de 3-uursregeling:

Maandag, dinsdag en donderdagen:

120 min: afwijking van 13.00 tot 15.00 uur

60 min: afwijking van 17.30 tot 18.30 uur

Woensdag en vrijdag:

30 min: afwijking van 7.30 tot 8.00 uur

120 min: afwijking van 13.00 tot 15.00 uur

30 min: afwijking van 18.00 uur tot 18.30 uur

De momenten waarop er niet wordt afgeweken van de BKR zijn dan in ieder geval van 8.00 tot 13.00 en van 15.00 tot 17.30 uur.

Uiteraard kan het wel eens voorkomen dat er toch een keer afgeweken moet worden van de tijden die hierboven staan vermeld. Dit kan bv. door een situatie die zich voordoet waarin een medewerker niet op tijd pauze kan gaan houden. (een kind dat ziek wordt of een medewerker die meer hulp nodig heeft bij de kinderen dan gepland e.d.) Dat kan een moment zijn waarop bewust wordt gekozen om af te wijken van de bovenstaande wettelijke regeling.

10. Inrichting van de ruimtes

Kinderen zijn veel gevoeliger voor prikkels. Anders gezegd, kinderen zijn één en al waarnemingsorgaan en in die zin minder beschermd tegen de wereld om hen heen. Bij het aankleden van muren, vloeren en meubilair moet er dus rekening worden gehouden met het feit dat kinderen overprikkeld kunnen raken als er veel tegelijk te zien en te horen is.

Een goed ingerichte ruimte (zowel binnen als buiten) nodigt kinderen uit tot spelen, ontdekken, gezellig samen of rustig alleen. Een kind is een sociaal wezen.

Daarnaast schep je met een goed ingerichte ruimte de voorwaarden voor veiligheid, welzijn en het leren van de kinderen.

Het is de bedoeling dat kleuren en de inrichting van de ruimte, de functie van de ruimte ondersteund en niet blokkeert en dat het een prettige en warme sfeer uitademt.

Pedagogisch beleid

Daarnaast worden op veel groepen familiemuren / familiemappen (bij het thema 'Ik en mijn familie' van de Uk & Puk methode) aangelegd. De ervaring leert dat dit een uitstekend middel is om kinderen beter te laten wennen, zich thuis te voelen en het dient als prachtige gespreksstof tussen de kinderen en de pedagogisch medewerker.

Ook proberen wij grote activiteiten en gebeurtenissen vast te leggen op foto's of in digitale fotolijstjes. Door deze foto's op te hangen of te tonen, zien ouders waaraan gewerkt is, weten ze waar de kinderen het over hebben en is ook dit een leuk gespreksonderwerp tussen kinderen, ouders en pedagogisch medewerker. Wij noemen dit het delen van een succeservaring.

11. Begeleiding van pedagogisch medewerker, stagiaires en vrijwilligers

KMB heeft geen medewerkers in opleiding maar wel stagiaires en vrijwilligers. Alle vrijwilligers van KMB werken als overblijfskracht op scholen waarvan wij de tussen schoolse opvang verzorgen. Deze vrijwilligers worden begeleid en indien nodig geschoold voor de zorg van de kinderen. Dit gebeurt middels bijeenkomsten en door sturing van een pedagogisch medewerker van de stichting.

Verder zijn er elk schooljaar stagiaires van diverse opleidingen die stage lopen op onze locaties. Deze stagiaires worden gekoppeld aan een praktijkbegeleider (een pedagogisch medewerker van de groep waar de stage gaat plaatsvinden) en de praktijkopleider (de locatieverantwoordelijke van de locatie).

Binnen KMB zijn er drie personen die een begeleidende rol hebben in het leerproces van de stagiaire. Dit zijn:

- De manager kinderopvang
- De praktijkbegeleider (pedagogisch medewerker)
- De praktijkopleider (locatieverantwoordelijke)

Wanneer de stagiaires toegewezen worden of wanneer een stageaanvraag binnen komt gaat dit via de manager kinderopvang. Zij is verantwoordelijk voor de plaatsing, de contacten met stagiaires en hun opleidingen. Daarnaast heeft zij de eindverantwoordelijkheid voor het gehele stagebeleid en de uitvoering hiervan.

Als duidelijk is waar de stagiaire stage gaat lopen wordt er een praktijkbegeleider en een praktijkopleider toegewezen.

De praktijkbegeleider begeleidt de stagiaire op de werkvloer. Dit is de directe collega van de stagiaire. Alles wat betrekking heeft tot deze werkzaamheden valt onder haar verantwoordelijkheid. De praktijkopleider begeleidt de stagiaire met het theoretische gedeelte van haar stage. Te denken valt aan de planning en deels uitvoering van de opdrachten die vanuit de opleiding gemaakt moeten worden, maar ook aan een stukje super- en intervisie van de stagiaires onderling.

12. Ontwikkelingsgericht werken

Leer en speelmomenten kunnen verdeeld worden onder twee gebieden:

1. Verzorg – leergebied: wennen, eten en drinken, verschonen en slapen, overgangen tussen activiteiten.
2. Speelleer – gebied: bewegen en zintuiglijk ervaren, samenleven en samen spelen, taal en communicatie, natuur, ordenen en rekenen, muziek en dans en beeldende expressie.

Van groot belang op dit vlak is dat kansen gecreëerd en kansen gegrepen worden!

Spelen is:

- Plezier
- Verwerken
- Bewegen
- Sociale relaties
- Leren
- Ontwikkeling
- Creatief zijn

Soorten spel:

- Rollen- of fantasiespel
- Bewegingsspel
- Exploratief spel (ontdekken)
- Constructiespel (bouwen)
- Creatief spel (uitbeelden)
- Regelspel (spelen met spelregels)
- Competitiespel
- Coöperatiefspel (samenwerking staat voorop)

Voor BSO kinderen is er nog een extra dimensie, BSO tijd zien wij namelijk als vrije tijd.

Wel moet het volgende onderscheid gemaakt worden, BSO is niet vrijblijvend, maar een pedagogisch onderbouwde vrijetijdsvoorziening.

Wij verstaan onder vrije tijd:

- Zelf kiezen
- Initiatief nemen
- Eigen interesses volgen
- Geen directe bemoeienis van volwassenen
- Je mogen vervelen

Met een pedagogisch onderbouwde vrijetijdsvoorziening wordt bedoeld dat er in die 'vrije tijd' inhoudelijk gewerkt wordt. In de praktijk komt dit als volgt tot uiting:

- Thematisch werken
- Oog voor de ontwikkeling van het kind (4-12 jaar)
- De ruimte is bewust ingericht in een aantal hoeken (als de ruimte het toelaat)
- Bewuste leeftijd indeling (wanneer de locatie het toelaat)

13. Thematisch- en Methodisch werken met Puk & Ko en Uk & Puk

Plezier, interesse en betrokkenheid zijn de belangrijkste voorwaarden om tot leren te komen. Een thema moet dus altijd aansluiten bij de belevingswereld van kinderen om zodoende tot een zo groot mogelijk leerrendement te komen.

Door een steeds terugkerende vorm waarin een thema wordt opgebouwd, bied je de kinderen een stukje herkenbaarheid en daarmee een vertrouwd gevoel.

Binnen onze organisatie wordt er thematisch gewerkt. De keuze voor welke thema's gehanteerd worden is afhankelijk van de volgende zaken:

- Het algemene levensritme wordt vastgehouden (seizoenen, feestdagen e.d.)
- Binnen één locatie wordt er samenhang gecreëerd met het lopende thema
- De vaste thema's bij de methode Puk&Ko(Peuterarrangementen) en Uk&Puk(KDO) worden zover mogelijk doorgetrokken.

Bij het vormgeven van het thematisch werken wordt goed gekeken naar een overzichtelijke structuur binnen een bepaalde locatie, i.v.m. de herkenbaarheid, structuur, duidelijkheid en veiligheid voor de kinderen.

Door te vertellen wat er gebeurt en waar we mee bezig zijn, wordt o.a. de taalontwikkeling gestimuleerd en voegen we iets toe in het ervaren van genegenheid, veiligheid en voorspelbaarheid. Bij de methode Puk & Ko (Peuterarrangementen) en Uk & Puk (KDO) wordt er veel gebruik gemaakt van de combinatie van woorden en zintuigen. Voorlees- en prentenboeken zijn essentiële ondersteuning, evenals rollenspelen en liedjes zingen. Deze komen terug in de vaste gebruiken en rituelen.

Belangrijk is dat taal geassocieerd blijft met positieve aandacht.

Zowel voor kinderen met een taalachterstand als voor anderstalige kinderen is het extra belangrijk dat onze lichaamstaal overeenkomt met wat we vertellen.

Binnen de peuterarrangementen en de 2-4jaar groepen wordt er gewerkt met de methode Puk & Ko en Uk & Puk. Deze methode houdt rekening met verschillen in (taal)ontwikkeling binnen een groep. Daardoor is het niet alleen geschikt voor peuters met een taalachterstand, maar krijgen ook taalvaardige peuters voldoende uitdaging.

Puk & Ko en Uk en Puk biedt kinderen tal van uitdagende activiteiten. Ze leren spelenderwijs en doen zelf ontdekkingen. Beide methodes werken met thema's die aansluiten bij de belevingswereld van het kind. De speelse activiteiten lokken interactie uit, waardoor een rijk taalaanbod ontstaat. Zo wordt er gericht ingespeeld op de ontwikkeling. De activiteiten passen perfect in het dagritme van een peuterarrangement of 2-4 groep.

Met deze methode werken wij met een pop: Puk. Puk woont op iedere groep waar kinderen komen van 0-4 jaar.

Pedagogisch beleid

Observatielijsten Uk & Puk

Voor de observatie van de kinderen worden de observatielijsten van Uk en Puk gebruikt. Deze lijsten zijn gespecificeerd op een aantal gebieden namelijk:

- Taal
- Sociaal Emotioneel
- Rekenen
- Motorisch

Op de kinderdagverblijven worden de kinderen op alle deelgebieden geobserveerd. Dit gebeurt ongeveer 6 weken voor elke verjaardag en vanaf het moment dat de kinderen naar de opvang komen. Indien nodig kan er een tussentijdse observatie plaatsvinden.

Op reguliere peuterarrangementen worden de kinderen in eerste instantie alleen op het gebied van taal geobserveerd. In principe vinden er 2 observaties plaats nl voor de leeftijd van 3 jaar en voordat de overdracht plaatsvindt naar de basisschool.

Er wordt bewust een onderscheid gemaakt tussen deze twee vormen van opvang. Op het kinderdagverblijf komen kinderen namelijk vaker in de week en ook langer. Deze groep is ook veel kleiner waardoor een algehele observatie gedurende een langere periode (+/- 4 jaar) beter te realiseren is. Bij de peuterarrangementen is de opvang vaak van korte duur nl. 3 uur per dagdeel. De meeste kinderen komen 1 a 2 dagdelen per week en de groepen zijn groter (16 kinderen). Daarom wordt voor deze groep kinderen alleen het observatieformulier van taal gebruikt. Uiteraard monitoren en observeren onze pedagogische medewerkers de kinderen ook op andere deelgebieden. Wanneer twijfel is over de ontwikkeling op de andere gebieden worden deze formulieren alsnog toegepast.

Bij doelgroep peuters (vve gesubsidieerde peuterarrangementen) worden wel alle observatieformulieren toegepast. VVE peuters komen 4 dagdelen per week. VVE is vooral gericht op taal maar het komt ook voor dat bij de verwijzing vanuit het consultatiebureau naast de taal ook andere ontwikkelingen (zoals sociaal emotioneel/motorisch) extra aandacht nodig hebben. Voor alle kinderen wordt een kind dossier aangemaakt voor observatielijsten, bijzonderheden e.d. Dossiers van kinderen worden tot 2 jaar na het afscheid bewaard. Voor bijna alle kinderen is dit wanneer ze naar de basisschool gaan.

14. Dagritme kaarten & rituelen

Pedagogisch medewerker bieden kinderen veiligheid door de omgeving te structureren, door duidelijke regels te hanteren en met gewoontes en rituelen een voorspelbare en vertrouwde omgeving voor hen te creëren. De indeling van de ruimte en een bepaald dagritme maken de wereld voorspelbaar. Zonder vertrouwde patronen is de wereld chaotisch en kunnen jonge kinderen gemakkelijk in de war raken en angstig worden.

Het doel van een ritueel: d.m.v. vertrouwde patronen duidelijkheid scheppen zodat je een veilige plek creëert waarin aandacht is voor het individu en het kind de ruimte heeft zelfstandig initiatief te nemen.

Dit vinden wij belangrijk omdat ieder kind uniek is en er ruimte moet zijn voor de leergierigheid, nieuwsgierigheid en het enthousiasme van het kind.

Kinderen van 0-4 jaar kunnen nog niet abstract denken en daarom is het goed om d.m.v. dagritme kaarten structuur aan te brengen in de dag.

Iedere groep waar kinderen komen van 0-4 jaar wordt gewerkt met dagritme kaarten. Dit zijn afbeeldingen waar activiteiten op uitgebeeld staan. Zo heeft iedere groep eigen specifiek ontwikkelde kaarten en kaarten met de pop Puk erop.

Een aantal voorbeelden van afgebeelde momenten:

- Eten & drinken
- Opruimen
- Slapen gaan
- Verjaardagen
- Naar buiten / binnen gaan

15. Samen werken

Zoals ook beschreven onder het kopje samen opgroeien, verstaan wij onder samen, het kind, de ouders/verzorgers en de organisatie.

Samen opgroeien, zo prettig en optimaal mogelijk!

15.1 Samenwerken binnen de organisatie

Een goede samenwerking met collega's maakt dat pedagogisch medewerker met plezier naar hun werk gaan.

Goede collega's weten wat ze van elkaar kunnen verwachten, kunnen op elkaar rekenen en vullen elkaar aan.

Kinderen zorgen elke dag voor verrassende en ontroerende momenten. Pedagogisch medewerker halen voldoening uit hun werk door de ervaringen, reacties en het enthousiasme van de kinderen.

Wel is het fysiek en mentaal zwaar werk en wordt er voortdurend een beroep op hen gedaan.

Om naast de kinderen ook kracht en plezier uit het werk te halen is teamwork van groot belang.

Belangrijke onderdelen van teamwork zijn:

- Elkaar steunen
- Goede overdracht
- Positieve sfeer in het team
- Feedback geven
- Gemeenschappelijke visie
- Afspraken maken
- Taakverdeling
- Benut en respecteer elkaars kwaliteiten
- Dagelijks overleg
- Elkaar aanvullen en inspireren

Belangrijke aspecten van de algemene beroepshouding vinden wij:

- Warmte
- Reflectie
- Een onderzoekende, open houding
- Vertrouwen
- Eerlijkheid
- Een voorbeeld zijn voor kinderen, voorbeeld en voorleef functie

Samenwerken binnen de organisatie doen we door het kind centraal te stellen, open te communiceren en voor elkaar klaar te staan.

15.2 Overdracht van kinderen naar een basisschool

Een goede overdracht is essentieel. Afstemming vindt plaats op alle ontwikkelingsgebieden en de ouderbetrokkenheid. Er is een intensieve begeleiding van de doelgroep kinderen van de kinderopvang naar de basisschool. Tijdens de overdracht wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van kinderen, wordt aangegeven of het kind externe begeleiding heeft gekregen en of het kind het vve traject doorlopen heeft. De overdracht van het kind wordt door de pedagogisch medewerker gepland. Deze objectieve overdracht zonder vooroordelen vindt voor alle kinderen \pm 6 weken van tevoren plaats.

Er zijn verschillende vormen van overdracht:

- Regulier: overdrachtsformulier wordt gestuurd naar de basisschool.
- Doelgroep VVE: de overdracht vindt plaats tussen de pedagogisch medewerker en de interne begeleider/leerkracht van de basisschool.

Tijdens de overdracht ontvangt de basisschool een kopie van het overdrachtsformulier*.

Om de doorgaande lijn naar het basisonderwijs te stimuleren wordt er door de leerkracht na een aantal maanden een terugkoppeling gedaan per mal naar de voorschoolse instellingen over de kinderen die een warme overdracht hebben gehad. Op deze manier wordt het kind gevolgd in zijn ontwikkeling van 0 tot 6 jaar en is deze ontwikkeling goed in kaart te brengen.

*Dit formulier is in opdracht van de gemeente Loon op Zand en in verband met de doorgaande lijn van kinderen tussen de kinderopvangorganisaties en het basisonderwijs tot stand gekomen. De afspraak is dat dit formulier voor elk kind gebruikt wordt. Wanneer een ouder geen toestemming geeft voor een overdracht naar school zullen wij dit niet doen maar vermelden wij wel naar school dat er geen toestemming is verleend.

15.3 Overdracht naar de buitenschoolse opvang

Wanneer kinderen doorstromen van het kinderdagverblijf naar de buitenschoolse opvang dan vindt er een overdracht plaats tussen de pedagogisch medewerkers van het kdo en de bso. Daarnaast wordt er een aparte intakegesprek ingepland met ouders voor de buitenschoolse opvang. Vaak gaat het kind ook oefenen bij de bso in de laatste week dat hij/zij op het kinderdagverblijf zit.

Daar wij vaak werken met een vast team op een locatie zijn ook de gezichten van de pedagogisch medewerkers van de buitenschoolse opvang bekend bij de kinderdagverblijfkinderen. Het komt ook voor dat de medewerkers een combi functie hebben waardoor ze dus ook al bekend zijn bij de jongste kinderen. Dit maakt de overstap van kdo naar bso ook vaak makkelijker.

15.4 10 minuten gesprek kinderdagverblijf

Sinds het schooljaar 2017/2018 is er voor de ouders van het kinderdagverblijf de gelegenheid een 10 minutengesprek te krijgen. Een mooi moment voor de pedagogisch medewerkers om met ouders in gesprek te gaan over de ontwikkeling van hun kind. Uiteraard vertellen de pm elke dag al in de overdracht wat er die dag is gebeurd, maar helaas is er niet altijd de gelegenheid om dieper op de zaken in te gaan. Vaak komen er meerdere ouders tegelijkertijd of heeft u als ouder wellicht haast. Daarom krijgen de ouders in ieder geval eenmaal per jaar de gelegenheid voor een 10 minuten

gesprek. In deze gesprekken hebben we het over de algemene ontwikkeling van het kind en hebben we wel de tijd om dieper op de zaken in te gaan en dingen te bespreken die in de overdracht niet aan bod komen. Er is bewust voor gekozen om de 10 minuten gesprekken alleen uit te voeren op het kinderdagverblijf en niet op de buitenschoolse opvang. Uiteraard kunnen ouders van de BSO altijd aangeven wanneer ze wel behoefte hebben aan een extra gesprek. Andersom zullen de medewerkers van de BSO dit ook doen.

15.5 Ouders/verzorgers

Goede communicatie tussen ouders/verzorgers en pedagogisch medewerker is cruciaal!

Hierdoor kunnen ouders/verzorgers en pedagogisch medewerker namelijk de verschillende leefwerelden voor het kind 'verbinden'.

Het kind staat bij ons centraal en wij kijken bij het handelen altijd naar de behoefte van het kind. De manier van contact en inspraak, zoals staat beschreven in het schema op de volgende pagina, geeft goed weer hoe wij het graag zouden zien. Samen zullen we ervoor moeten zorgen dat, middels de oudercommissies, dit proces goed bewaakt wordt.

BOinK, gebaseerd op ideeën van Jan Peeters

	Kind betrokkenheid	Opvang betrokkenheid	Beleids betrokkenheid
Meeleven	Ouders begrijpen Ouders respecteren	Informatie-uitwisseling Afspraken	Informatie over beleidsmatige aspecten
Meedoen	Ouders kunnen aanwezig zijn	Ouders kunnen meedoen aan activiteiten	Ouders kunnen meedenken over beleidszaken
Meedenken	Ouders formuleren wensen i.v.m. hun kind	Ouders formuleren wensen t.o.v. opvang	Ouders formuleren wensen over beleid
Meebeslissen	Ouders kunnen meebeslissen over zaken die hun kind aangaan	Ouders kunnen meebeslissen over pedagogische, organisatorische en praktische zaken	Ouders kunnen meebeslissen over beleidsmatige aspecten